

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

Uredniški in upravniki
prostor: 2657 So.
Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 So. Lawndale Ave.
Telephone Rockwell 4904.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XVIII.

Cena lista
je \$5.00.

Entered as second-class matter January 25, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek 20. februarja (Feb. 20), 1925.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 43.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ALI SE VRŠI RAZOROŽITVENA KONFERENCA?

PREDSEDNIK COOLIDGE JE
JE BAJE NAKLONJEN.

To so najnovejši glasovi v političnih krogih.

Washington, D. C. — V političnih krogih, ki imajo precej te sne stike z Belo hišo, se slišijo glasovi, da so Združene države potipale evropske sile glede sklicanja nove razorožitvene konference.

V teh krogih menijo, da se stvar sicer še ni tako daleč razvila, da bi se vršile že diplomatične predkonference, ampak dela se le za sklicanje nove konference za razorožitve.

Predsednik Coolidge se še vedno drži svoje izjave, ki jo je podal lani v mesecu decembru in po kateri on skliče konferenco, ako se za sklicanje nudi ugodna prilika, ampak za sedaj rajše počaka, da vidi, kakšne uspehe doseže li ga narodov, ki je nje incitirala konferenco.

V glavnih evropskih mestih ni opaziti velikega navdušenja za ligin projekt. Najbrž se stvar odloži do septembra.

Ampak fakt je ta, da je senator Borah naklonjen sklicanju mirovne konference za popolno razorožitve. Senator Borah je predsednik senatnega odseka za zunanje zadeve, torej precej vplivna oseba. On želi, da bodeta na konferenci zastopani Rusija in Nemčija. Po njegovem mnenju nima razorožitvena konference velike vrednosti, ako na nji ne sodelujeta Nemčija in Rusija. Senator Borah vidi v novi svetovni vojni konec civilizacije.

Državni tajnik postane Kellogg, ki bo najbrž to storil, kar bo želel predsednik. Ako se predsednik Coolidge in senator Borah sporazumita glede razorožitvene konference, tedaj se bo konference vršila. Zapraka je še v tem, da Rusija še ni priznana od Združenih držav. Vsekakor bo treba preje priznati Rusijo, preden se povabi na konferenco. Zato je težko nekaj definitivnega povedati glede sklicanja razorožitvene konference, dokler Rusija ni priznana.

Francija je proti izpraznitvi Kolina

Nacionalno časopisje dela propagando za stalno okupacijo kolinskega območja.

Pariz, 19. febr. — Francosko nacionalno časopisje je začelo živo agitirati proti izpraznitvi Kolina, ki bi moral biti po versajski pogodbi izpraznjen že 10. januarja t. l. Agitacija se opira na poročilo mednarodne vojaške kontrolne komisije, katere je zdaj v rokah maršala Focha. Poročilo še ni objavljeno, domneva pa se, da vsebuje obtožbo Nemčije v zadevi oboroženosti in tajnih oboroženih organizacij. Foch izroči poročilo svetu poslanikov še ta teden, nakar bo svet moral zaključiti, kdaj bo Kolin izpraznjen.

Berlin, 19. febr. — Nemška vlada bo zahtevala, da se poročilo vojaške kontrolne komisije objavi, predno poslanski svet v Parizu naredi kak zaključek.

Ameriški muzej dobil rdečeglavo raco.

New York, N. Y. — Tukašnji naravoslovni muzej je dobil iz Indije rdečeglavo raco, ki je velika redkost in ne živi nikjer drugje na svetu. Vodstvo muzeja je razpisalo lepe nagrade za to raco in trajalo je dve leti, predno so eno ustrelili v džungli na meji indijske province Nepal.

Vihar usmrtil 10 oseb v Italiji.

Rim, 19. febr. — Silen vihar je danes divjal po severni Italiji. Deset oseb je izgubilo življenje.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

V Washingtonu se delajo priprave za novo razorožitveno konferenco.

Protest proti povišanju plač kongresnikom in senatorjem je padel v vodo.

Koncentracija mesne industrije napreduje.

Strupen gazolin je zopet na trgu.

Državni tajnik Hughes je zavezal jezik grofu Karolyiju.

Sand jama, v kateri počiva Collins, je zaprta za vedno.

Po svetu.

Rumunsko-nemška ekonomska vojna je ostrejša.

Agitacija v Franciji proti izpraznitvi Kolina.

Silni viharji v Italiji.

KONGRES SI JE KOMODNO POVIŠAL PLAČE

Protest progresivcev je bil hitro udušen. Kongresniki bodo primorani glasovati po imenih o povišanju.

Washington, D. C. — Senat je te dni odrezal lep kos prosperitete za svoje člane. Senatorji so si brez kakih ceremonij povišali letne plače za celih \$2500. Prej so senatorji prejeli \$7500, odslej pa \$10,000 na leto. Enake plače veljajo za kongresnike.

Bilo je nekaj ugovora. Progresivni senatorji so se uprli povišanju. V kratki debati so pojasnili, da kongresu slabo upošteva Coolidgevo pravilo varčevanja. Predsednik Coolidge je vetiral povišanje plač poštinih uslužbenecem iz razloga, ker kongres ni določil novih dohodkov za kritje povišanja. V novi predlogi je kongres popravil napako in določil, da se vsota poviška pokrije s povišano pristojbino na gotove poštne pošiljke. Povišanje plače senatorjem in kongresnikom pomeni poldrugi milijon dolarjev več izdatkov na leto, določen pa ni noben nov dohodek, ki naj krije ta izdelek. Obenem so povišane tudi plače članov kabine, s podpredsednikom vred. Ako se hoče Coolidge držati svojega pravila ekonomije, mora vetirati ta sklep.

Senator Norris iz Nebraske je v sredo predlagal, da se predloga o povišanju poslanskih plač wzame iznova v pretes. Senator Magnus Johnson iz Minnesote je podprl predlog. Ogromna večina je bila proti temu.

Predloga gre zdaj v poslansko zbornico. Kongresniki so malo v zadregu, kako bi glasovali o povišanju svojih lastnih plač. Najrajši bi videli, da se glasuje ustmeno, toda kongresnik Blanton iz Texasa je že naznanil, da bo zahteval poimensko glasovanje.

NAZAJ, V BLAŽENE ČASE NAZAJ...

Raleigh, N. C. — V zbornici se je razvila obširna in živahna debata o predlogu, da se poročilo odeskov manjšine, ki priporoča Poolovo protievolutcijsko resolucijo, položi na mizo. Ta resolucija je proti poduku Darwinovega nauka v državnih šolah. Predlog je bil poražen.

V ljudstvu je zavladalo veliko zanimanje za debato. Prišlo je veliko ljudstva od vseh krajev, ki bi rado poslušalo debato. Nekateri so očito brili norce iz zakonodajcev, ki hočejo odpraviti Darwinov nauk na državnih šolah. Drugi so zopet resno debatirali o vprašanju. Gneča je bila velika na vseh hodnikih in v sobah.

Svatovska družba — 26 oseb — ubita.

Bombaj, Indija, 19. febr. — Iz Indore je prišla vest o veliki nesreči. Tovorni avtomobil, ki je peljal veliko svatovsko družbo domaćinov, se je preukucil s ozke ceste in padel po strmi steni v dolino. 26 svatov je bilo ubitih in 15 ranjenih.

OSREDOTOČENJE MESNE INDUSTRIJE JE NAPREDUJE

TVRDKA ARMOUR & CO. POSTANE NAJVEČJA MESARSKA KOMPANIJA.

Kupila je Morrisovo kompanijo.

Chicago, Ill. — Centraliziranje mesne industrije se neprestano vrši kljub protitrustovskim postavam. Tvrdka Armour & Co. postane največja mesarska kompanija. Armourjev bankirji so pristali, da pokupijo delnice Morrisove družine, ki so vredne okrog osem milijonov dolarjev.

Osredotočenje industrije je pričelo dve leti nazaj, ko je Armourjeva družba pričela kupovati Morrisovo kompanijo. Od tega časa se je osredotočenje industrije nadaljevalo in spopolnjevalo.

Ljudstvo se toliko ne interesira, koliko delnic prejme Armour ali kateri drugi kapitalist, ampak za ljudstvo je važno, da je mesna industrija vedno bolj centralizirana in da mesna industrija sčasoma vsled centralizacije postane privatni monopol. Najprvo seveda postane narodni monopol. Znamenja so pa že tukaj, da se prične razvijati v mednarodni monopol.

Z mesno industrijo so pa v zvezi tudi druge industrije, ki iz mesa in odpadkov zopet ustvarjajo produkte: klobase, mast, umetni gnoj, usnje, mlo itd.

Izpiti za državne uslužbence

AKO BO PREDLOGA SPREJETA, 4.000 USLUŽBENCEV SE BO MORALO PODVREČI IZPITU.

Za profesionalne političarje bo to udarec.

Springfield, Ill. — Senator James J. Barbour je predložil državnemu senatu predlogo, ki določa, da se morajo državni uslužbeni pri važnih mestih podvreči civilnemu izpitu. Če bo predloga sprejeta, bo moralo napraviti izpit okrog 4.000 uslužbencev. Predloga je izdelalo Društvo za reformiranje civilne službe.

Izpit bodo napravili uslužbeni, ki pobirajo okrajne pristojbine. Teh uslužbencev je okrog 2.500, ki so se dozdaj menjali z vsako upravo. Ako so bili republikanci v sedlu, so bili nastavljeni pristaši republikanske stranke, ako je bila uprava v rokah demokratov, so bili nastavljeni pripadniki demokratične stranke. Ta sistem ni gotovo koristil upravi, ker se ni gledalo na zmožnosti, ampak službo so prejeli tisti, ki bi bilo dobro zaplaani pri stranki, v sedlu.

Nato pridejo na vrsto uslužbeni pri Čikaškem sanitarnem okraju in Čikaškem municipalnem sodišču. Za odbor sanitarnega distrikta dela približno osem sto uslužbencev. Na municipalnem sodišču je pa zopet uslužbenih sedem sto oseb.

Dalje je senator Balfour predlagal, da se spremene tudi nekatere točke zakona za civilne službe. Po obstoječem zakonu ima odpušteni civilni uslužbenec pravico do obravnave, ako on zahteva obravnavo in šele tedaj, ko je bil odpuščen. Nova postava pa zahteva, da se vloži spisana obtožnica in da se obravnava vrši, preden se uslužbenec odpusti.

Razporeke se tudi podraže, ako bo sprejeta predloga senatorja Richard J. Barra. Pristojbina za zakonsko ločitev se poviša od osem na deset dolarjev, ki jo je treba plačati naprej, ko se vloži tožba.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno in hladno. Severozapaden veter. Sonce izide ob 6:40, zaide ob 5:28.

NEVADA PREDLAGA REVIZIJO PROHIBICIJE

Nevadska legislatura je sprejela resolucijo, v kateri je kongres pozvan, naj skliče ustavodajno konvencijo v svrhu revizije ustave.

Reno, Nev. — Nevadski senat je v sredo sprejel resolucijo, ki nalaga kongresu, naj skliče ustavodajno konvencijo v svrhu revizije 18. amandamenta, to je prohibicije. Nižja zbornica je že sprejela resolucijo, katere bo zdaj takoj poslana kongresu v Washington. Če dve tretjini ostalih držav odobre resolucijo, mora kongres sklicati konvencijo.

Rumunsko-nemška ekonomska vojna

Nemčija je odgovorila z bojkom zaplembe imetja Nemcev v Rumuniji.

Berlin, 19. febr. — Nemški trgovci so ustavili vse pošiljke blaga v Rumunijo, ko so slišali, da namerava rumunska vlada uvesti 26 odstotkov reparacijskega uvoznega davka na nemško blago. Vse trgovske vezi z Rumunijo ostanejo pretrgane toliko časa, dokler se ne reši vprašanje odškodnine, katero zahteva Rumunija od Nemčije. Nemška vlada je izvedela, da bo Rumunija zaplenila vso nemško lastnino in naložila na nemško blago uvozni davek, ki bo trikrat višji od normalne carine.

Bukarešt, 19. febr. — Rumunski uradni krogi pravijo, da je Nemčija prva začela gospodarsko in finančno vojno z Rumunijo, ko je ustavila izplačila vseh rumunskih računov in črtala rumunski denar s kvotacijske liste na berlinski borzi.

Spor izvira iz odškodnine, katero zahteva Rumunija za kritje vsote dveh milijonov papirnatih levov (normalno okrog \$400,000), katero je izdala nemška uprava v letih 1917-18, ko je bila Rumunija okupirana od Nemcev. Nemčija noče plačati te odškodnine.

Dunaj, 19. febr. — Odnosaji med Nemčijo in Rumunijo so se poosttrili. Po vesteh, ki so danes dospеле sem, je rumunski finančni minister odredil, da se pretrga trgovski stiki z Nemčijo. Pošiljke olja za Nemčijo so ustavljene. Nemški listi v Črnovcih so zaplenjeni.

POMOŽNA AKCIJA ZA SESTRADANE IRCE.

Chicago, Ill. — Prav nobenega krika ni v velikih dnevnih, da na Irskem v zapadnih okrajih strada približno 750,000 oseb, ker se je spridil krompir. Velika Britanija ni sovjetska Rusija in tam je uveden kapitalistični gospodarski sistem, o katerem trdi gospodarski sistem, ki je bil kdaj uveden na svetu, zato se take stvari ne obehajo na veliki zvon. Sestradani Irce se pa ne nasitijo z molkom o njih položaju in obrnili so se do svojih rojakov v Chicago za pomoč, ki so organizirali obširno pomožno akcijo.

Krompir se je spridil zaradi neprestanega deževja. Ravno zaradi tega spi šotna industrija. Ribiška obrt je pa prišla popolnoma na kant, ker ribe zdaj love z britskimi ribiškimi parniki, katerim niso male jadrenice kos pri ribjem lovu.

ALI BO SKLICAN KONGRES K IZREDNEMU ZASEDANJU?

Washington, D. C. — Nekateri republikanci v zbornici in senatu zdaj priznajo, da se mogoče skliče kongres poleti k izrednemu zasedanju, da razpravlja o postavah za odpomoč farmarjem, o svetovnem sodišču in oddaji Muscle Shoals. Zapadni farmarji zahtevajo, da se nekaj stori za farmarje poleg zadružnega postavljanja produktov na trg.

STRUPEN GAZOLIN SE ZOPET PRODAJA

TO JE POSLEDICA VELEPOROTNEGA IZREKA.

Profesor Henderson meni, da še ni dokazano, da so etilovi plini neškodljivi.

Elizabeth, N. J. — Zopet je dovoljeno prodajati gazolin, ki je prepran z etilom, dasiravno je delavstvo odločno protestiralo, ker je veleporota okraja Union izrekla, da Ethil Gasoline kompanija, podružnica Standard Oil družbe, ni zakrivila smrti pet delavcev in blaznosti drugih delavcev, ki so izdelovali te vrste plin.

Yandel Henderson, profesor na yaleški univerzi in zvedenec glede strupenih plinov, pravi, da preiskuje, ki jih je napravil rudniški department Združenih držav niso zanesljive in ne dokažejo, da izhlapevanja etila niso škodljiva. Henderson in drugi zvedenci nadaljujejo z eksperimenti, katerim pazno sledi Delavski zdravstveni biro, da se dokaže, ako so izhlapevanja gazolina, prepranega s tetra-etilnim svincom, res neškodljiva. Znano je, da so plini, prihajajoči od svinca in katerim so izpostavljeni delavci, smrtonosni.

Delavnica Standard Oil družbe v Baywayju je zaprta, odkar so delavci podlegli tem smrtonosnim plinom. Veleporota priporoča, da se ne odpre in prične v nji z delom, dokler kompanija ne spopolni strojev, da ne bo nevarnosti za delavce. V DuPontovi tovarni v Wilmingtonu so pa delavci še vedno izpostavljeni nevarnosti, da se ustrope s svincom, ker se nevarni plin izdeluje.

KAJ DELA KONGRES

(18. februarja.)

SENAT: — Debata glede a-prorijacij za Kolumbijski distrikt in konferenčnega poročila o Muscle Shoals. — Poskus, zavreči predlogo o povišanju plač poslancem, je bil brezuspešen. — Odsek za zunanje zadeve je razpravljaj o lozanski pogodbi. — Finančni odsek se je bavil s predlogo o prelakavi davčnega biroja. — Agrarni odsek je zaslišal nasprotnike farmarskih kooperativ.

POSLANSKA ZBORNICA: —

Predloga o Arlingtonovem spominakem mostu sprejeta. — Predloga o povišanju plač poštinih uslužbencev in povišanju poštinih pristojbin poslana konferenčnemu odseku brez amandamentov, katere je sprejel senat. — Agrarni odsek je priporočil v sprejetje predlogo o farmarskih zadružnih trgih. — Pravosodni odsek je priporočil v sprejetje predlogo o povišanju plač zveznim sodnikom. — Odsek, ki preiskuje razmere v letalskem oddelku armade in mornarice, je zaslišal nadaljne priče.

VELIKA STAVKA V ŠANGAJU.

30,000 japonskih delavcev v boju; izgredi.

Šangaj, Kitajska, 18. febr. — V tukašnjih japonskih bombahnih tovarnah je izbruhnila stavka 30,000 delavcev. Trinajst tovarnen počiva. Včeraj so bili izgredi pred tovarnimi in 6 oseb je bilo ranjenih. Japonski uradniki pravijo, da so kitajski boljševiki organizirali štrajk.

Sumljiva bolezen ameriške igralke v Parizu.

Pariz, 19. febr. — Gloria Swanson, znana ameriška kinoigralka, ki se je pred kratkim poročila s francoskim markijem De la Falaise v Parizu, je naglo zbolela. Včeraj jutraj od dveh so jo odpeljali v bolnišnico in operirali. Vodstvo bolnišnice noče izdati njene bolezni.

COLLINSOVA JAMA JE ODSLEJ ZAPRTA

Oblasti so odredile, da se Sand jama zapre s cementom v svrhu, da se nikoli več ne pripeti taka nesreča.

Cave City, Ky., 19. febr. — Grob, kakršnega ima malo ljudi, in spomenik, ki bo spominjal še dolgo časa na pravkar doigrano dramo v teh hribih, je bil včeraj zaprt. V tem grobu leži Floyd Collins.

Niti faraon Tutankamen ni imel tako mogočne in tako čvrste grobnice, kakršno ima jamski ekaplorer Collins. V žive skale vsekani grobovi staroegiptovskih kraljev so ptiče kletke v primeri s kolosalnim naravnim sarkofagom, v katerem počiva skromni, pred par tedni širši javnosti še nepoznan kentukijski jamar.

Na odredbo podgovernorja Denhardta je bila Sand jama zaprta in zapečatena s cementom v svrhu, da se nikdar več ne pripeti taka tragedija. Jamič, katerega so deset dni grebli s takim trudom, je bil zametan. Prostor, katerega je zadnjih 16 dni obiskalo na desettisoče ljudi, je zopet zapuščen. In zapuščen bo še bolj. Jame, ki je do sedaj zanimala in vabila vase raziskovalce, ni več. Ostal je le velikanski grob, ki mora biti nedotakljiv.

Roka ogrskega tirana je dosegla Ameriko

Državni tajnik Hughes je zavezal jezik Karolyiju na zahtevo madžarskega poslanika.

New York, N. Y. — "The New York World" poroča, da je grof Mihael Karolyi, bivši predsednik ogrske republike, ki je pred kratkim prišel v New York k svoji bolni ženi, amel priti v Združene države pod pogojem, da ne bo pisal niti govoril za javnost o političnih zadevah, dokler se nahaja tukaj.

Državni tajnik Hughes je, kakor poroča "World", dal navodila konzularnim uradnikom v Londonu, da ne smejo dati vizuma Karolyiju, dokler ne podpiše obljube, da bo molčal v Ameriki. Hughes je to storil na zahtevo grofa Szechenyija, ogrskega poslanika v Washingtonu, ki ima hčer milijonarja Vanderbilta za ženo. Szechenyi je seveda postopal po navodilu regenta Hortyja, ki danes vlada na Ogrskem.

Karolyija napadajo razni reakcionarni madžarski listi v Ameriki, a on ne more odgovoriti na napade. Imenujejo ga boljše vika. Ko je njegova žena prišla v Ameriko, so nekateri stoprocentovci zahtevali, da mora biti deportirana kot "nevarna rdečkarica". Zena je pa kmalu zbolela na legarju in Karolyi je prišel za njo.

Nemška zbornica premikastila ameriško prohibicijo.

Berlin, 19. febr. — Ameriška prohibicija je bila včeraj predmet vroče debate v nemškem parlamentu. Na dnevnem redu je bila predloga za strogo reguliranje gostilen. Poslanci, ki so pobijali predlogo, so dejali, da je tata prvi korak k popolni prohibiciji. Kam vodi ta korak, lahko pokaže Amerika, kjer je danes več pijkančevanja in manj spoštovanja do postav kakor kje na svetu. Predloga je bila poražena.

RAZSTRELBA PLINA V PITTSBURGHU.

Pittsburgh, Pa. — Tri poslopja so v razvalinah kot posledica več plinskih razstrelb, ki so sledile druga drugi. Takoj se je raznesla govorica, da je najprvo počila dinamična bomba, nakar so sledile plinske eksplozije. Ljudstvo ne verjame tem govoricam, ampak sodi, da je nesrečo povzročila pokvarjena plinaka cev, iz katere je uhal plin.

ŽARKOMET

Mister Kulč ima lesenega konjička, katerega včasaj najde. To je tisti konjiček, na katerem jaše ameriška demokracija.

K. T. B.

Člani (S. N. P. J. širite svo) list

DELAJSKE NOVICE

(Federated Press.)

Stavke v krojaški industriji.

Boston. — Krojaški delavci v petnajstih delavnicah v Bostonu stavkajo za priznanje unije. Stavkarji so člani International Ladies' Garment Workers' Union.

Philadelphia, Pa. — Stavkovno gibanje je v teku v več delavnicah v tem mestu. Prizadeti so delodajalci, ki oddajajo delo malim krojaškim podjetnikom, ki niso člani unije.

Montreal, Kanada. — Okrog 1500 krojaških delavcev v Montrealu je na štrajku za novo pogodbo. Delodajalci se nočejo pogajati z organizacijo.

Demonstracije v prid Saccu in Vanzettiju.

New York. — V nedeljo dne 1. marca se vrši več shodov, na katerih bodo govorniki seznanili judstvo s Sacco-Vanzettijevo afero in zahtevali novo sodno obravnavo za omenjena italijanska delavca v Massachusettsu, nad katerima visi smrtna obsodba zaradi krivičnega poklavljenja umora in roba. Shodi se vrše v New Yorku, Bostonu, Youngstownu in Warrenu, O., Detroitu in drugih mestih.

Lep delavski voditelj!

New York. — Peter J. Brady, predsednik delavske Federation banke, je bil povabljen na letošnje zborovanje Ameriške akademije politične znanosti, ki se vrši 9. marca v hotela Astor. Brady je bil povabljen, da govori o delavskih bankah. Obenem je bil povabljen na isto zborovanje Sidney Hillman, predsednik krojaške unije A. C. W. A. in predsednik Amalgamated banke, ki je last krojaške unije. Brady pa je te dni izjavil, da ne mara govoriti, če bo Hillman na odru, in sicer zato ne, ker se Hillman poteguje za priznanje sovjetske Rusije in ker njegova unija obče s sovjetsko vlado. Brady je s tem priznal, da sovraži svobodo govora.

PROTI TEORII EVOLUCIJE.

Norfolk, Va. — Rev. dr. Floyd T. Holland, župnik baptistovske cerkve, zdaj hodi zelo ponosno okoli, kajti z enim mahljem je "dokazal", da so vsi v zmoti, ki verjamejo v teorijo razvoja. In to je župnik storil enostavno. Pravo čudo je, da znanstveniki že preje niso segli po takih "dokazih", ki so neovrgljivi pred ljudmi, ki ne mislijo daj, kot sega njih nos.

Župnik je pripeljal s sabo opico v cerkev in jo postavil poleg sebe na prižnico. Njegova pridiga se je glasila: "Človek in opica".

Ko je bil sredi svojega govora, je dvignil kvišku opico in pozval svoje poslušalce, da naj tisti vstanejo, ki priznajo, da imajo enake prednike z opico, ki jo jim kaže. In res ni nihče vstal. Župnik se je zadovoljno smejal, kajti po njegovi sodbi je ubil Darwinovo teorijo o evoluciji, kar z enim mahljem.

Ali je "kunsten" človek ta župnik? Velikega Darwina je z enim samim vprašanjem ubil?

Katoliška cerkev v Mehiki se je ločila od Rima?

El Paso, Tex. — Tukajšnji list "El Paso Times" je prejel brzojavko iz Mexico Cityja sledeče vsebine: "El Sol" je danes (18. febr.) v posebni izdaji naznanil, da je katoliška cerkev v Mehiki odrekla pokorščino rimskemu papežu in se razglasila za neodvisno cerkev. Rev. Joaquin Peres je bil izvoljen za papeža mehiške cerkve, ki se bo imenovala neodvisna mehiška katoliška cerkev.

Anglija dobi novo kolonijo.

London. — (Fed. Press.) — Anglija dobi novo kolonijo. To je Rumunija, če sprejme pogoje novega posojila. Anglijski bankirji so obvestili rumunsko vlado, da posodijo denar, če Rumunija konsolidira vse svoje železnice in jih postavi pod direkcijsko angleške firme, pokloni Angliji večje petrolejske koncesije, poveča svojo letalsko floto in zgradi nove municijske tovarne. Rumunski kronprince je odobril te pogoje.

Kapitalist umoril ženo in sebe.

St. Paul, Minn. — Thomas L. Wann, kapitalist in prominenten družabnik, je v torek ustreliš svojo ženo in potem še samega sebe v svojem stanovanju. Vzrok ni naveden.

STEBER SE JE ZAMAJAL IN PADEL.

Sodnik Carpenter mu je prisodil dve leti ječe.

Chicago, Ill. — C. R. Forbes, tat, poneverjalec in vojaški begun, katerega je predsednik Harding postavil načelnikom veteranskega biroja Združenih držav, je bil obsojen na dve leti ječe v Leavenworthu in na deset tisoč dolarjev denarne globe. Harding ga je spodil iz službe zopet, ko je bilo potrjeno, da je bil nameničen v pomoč pohabljenim veteranom.

Zvezna porota je pronašla Forbesa in njegovega tovariša John W. Thompsona, stavbiškega kontraktorja iz St. Louisa, krivim zarote, da osleparita vlado. Vložen bo priziv, toda sodnik Carpenter je prepričan, da obsodba ostane. Izrekel je maksimalno obsodbo. Zagovornišvo je bilo tako šibko, da se niti eden krivcev ni upal nastopiti kot prič.

Sodnik se je skoraj smejal, ko so bili izdelani načrti, da krivci dobe milostno kazni, češ, da je bil Forbes pohvaljen zaradi "odlične službe". Zgodnji beg iz armade ni bil omenjen, ampak sodnik je rekel: "Ker je bil ranjen in omamljen od plina, nima privilegija, da se vrne in oslepari tovariše, s katerimi je skupaj služil."

Forbes se je sešel s predsednikom v Havaju in je na izvoljenega predsednika napravil vtis, da je vrli dečko. Predsednik je vanj zaupal, dasiravno so prihajale od vseh strani pritožbe o tatvinah in potratih, dokler ni bil Harding prepričan, da iz veteranskega biroja prihaja vedno večji smrad. Nato ga je pozval v Belo hišo in ga vrgel iz nje z besedami: "Vi strahopetni trebih, prevarili ste me."

TEŽAVNA JE POT DELAVCA DO PRAVICE.

Tudi nedolžen delavec je težko doseže.

New York, N. Y. — Edgar Whalen je bil pred več leti, ko je bil policaj, obsojen na pet let ječe zaradi izsiljenja denarja. Po prestani kazni je postal tunnelski delavec. Hodil je redno na težko delo.

Nekega dne je pa bil zopet a-retiran na težko obtožbo. Ker je presedel pet let v ječi, je bila njegova slika v albumu za zločince. Nekdo je v njem spoznal enega izmed treh roparjev, ki so odnesli dijamante.

Vršla se je obravnava. Whalen ni imel denarja, da bi pozval priče, ki bi pričale, kje se je nahajal ob času roba. Ko ga je porota spoznala krivim, je Whalen vstal in dramatično rekel: "Bog mi je priča, da sem nedolžen."

Sodnik Martin in državni pravnik sta zaradi teh besed o-supnila. Sodnik ni izrekel obsodbe, ampak sporazumela sta se z državnim pravnikom, da preiščeta stvar. Preiskava je dognala, da je Whalen nedolžen. Ko je bil zopet pripeljan na sodišče, ga je sodnik oprostil.

Ženski paradiz odkrit v Aziji.

Pittsburgh, Pa. — Ženski paradiz, v katerem ima vsaka Eva po tri do pet Adamov, je bil nedavno odkrit v Aziji. Tako poroča Andre Avinov, entomolog v Carnegiejevem muzeju in bivši ruski plemič, artist in raziskovalec, ki je eden odkriteljev omenjene ženske Utopije. "To je Ladlask ali zapadni Tibet na robu himalajskih gor," je rekel Avinov 18. t. m. "Vsaka žena v Ladlasku ima tri do pet soprogov, ki predejo, tkejo in pletejo oblacila ter izdelujejo druge reči. Žena je gospodar. Moške, ki ostanejo samci, gredo v samostan," je poročal Avinov.

PREPOVEDATI HOČEJO POROKE MED ZAMORCI IN BELOPOLTNIKI.

New York, N. Y. — Podružnica Društva za napredek zamorskega ljudstva v Lansingu, Mich. je vložila protest proti zakonski predlogi, ki prepoveduje poroke med zamorci in belopoltniki. Podružnica izjavlja, da je sedanja predloga le obnovljen poizkus klanovcev, ki žive v državi. Prva predloga je zaspala na policah odseka. Sedanja predloga določa, da je zakon neveljaven in da se vsak kaznuje s \$100 denarne globe in devetdeset dni zapore, ki ga vedoma prelomi.

Zvezni sodnik

English v škripalih

KOT DANKLEJEV MEČ VISA NAD NJEGOVO GLAVO NEVARNOST OBTOŽBE.

In ta nevarnost je zelo resna, ker se je pojavila že v zborničnem justičnem komiteju.

Washington, D. C. — (Fed. Press.) — Zvezni sodnik Geo. W. English, ki je dodeljen zveznemu distriktu St. Louisa, je začel v zelo nevarnem položaju, kajti ogroža ga obtožba zaradi raznih reči od vzdrževanja "krožka za bankrotiranje", s katerim so on in njegovi prijatelji množili njih premoženje, do tiranskega nastopa napram železniškim stavkarjem. Kongresnik Graham, predsednik zborničnega justičnega odseka, ki je sam precej reakcionaren v splošnem, je poročal svojemu odseku o soglasnem sklepu, da bo pododsek zboroval skozi vse poletje, da zasliši priče in poroča v mesecu decembru z namenom, da se sodnik pahne s sodniškega stola.

Kongresnik Gillett, ki predseduje zbornici, dela ovire, da stvar ne teče gladko, kot bi morala iti. Njegova zadnja poteza je bila izigrana na ta način, da je soglasno odobreni sklep justičnega odseka prišel zadnji na koledar odsekovih soglasnih sklepov, mesto da bi prvi prišel na dnevni red, kot je bilo v navadi pri soglasnih sklepih, kadar se je šlo za obtožbe. Posledica tega je, da bo mogoče postopanje proti Englishu počivalo do prihodnje zime.

Kongresnik Hawes iz St. Louisa je predložil prvo resolucijo, ki je zahtevala, da se preišče Englishovo sodišče. Bila je odposlana odseku za opravičitev, ko ni hotel Gillett pripoznati Hawesovega predloga, da se takoj uvede akcija valed soglasnega odobrenja. Kongresnik Snell, predsednik odseka za opravičitev, ga je pridržal en teden. Nato sta znana odvetnika Thos. M. Webb in Chas. A. Karch, ki sta bila odgnana od izvrševanja prakse na Englishovem sodišču, vložila formalno obtožnico pri Gillettu. Drugi državljani so se pridružili obtožnici. Šli so k justičnemu pododseku in so predložili finena eden in sedemdeset priči, ki bi izpovedale o nepostavnih činih, katere sta izvršila sodnik in "krožek za bankrotiranje". Izdelano je bilo in potrjeno poročilo, s katerim je soglašal ves odsek. Graham je osebno predlagal resolucijo, toda Gillett ga je odinil, češ, da ni formalno poročilo odseka. Resolucija je došla nazaj kot poročilo, ki je bilo postavljeno najzadnje na koledarju.

Obtožbe govore, da je bil na pr. Karch odvetnik stavkajočih železniških delavcev v letu 1922, da je bil zvezni pravdnik na omenjenem sodišču, da je sodnik English odrekel železniškim stavkarjem pravico do porotne obravnave in da je sodnik English odredil, da Karch ne sme več prakticirati na njegovem sodišču, ko mu je pokazal, ki govori, da imajo v takih slučajih obtoženci pravico do porotne obravnave. Kasneje, ko se postopanje na višjem sodišču tako daleč razpredlo, da pride do argumentiranja, je sodnik English umaknil svoj odlog proti odvetniku Karchu. Medtem je pa preganjal stavkarje. V nekem slučaju je rekel, ko je stavkar izjavil, da ni kriv, ki ni imel odvetnika: "Jaz vas smatram za najbolj nevarnega človeka na tem sodišču. Taki zločini, kot je vaš, so skoraj neverjetni. Dal vam bom nepristransko in polno obravnavo prihodnji termin."

Dalje govori obtožba, da je pozval predse pravdnice in šerife iz svojega okraja in jih je zmerjal zaradi njih obnašanja v stavki. Dejal je, da bo on vodil civilno vlado okrajev s pomočjo maršalskih deputitov njegovega sodišča, dokler se ne poboljšajo. Grozil je trgovcem, ki niso hoteli prodajati blaga stavkokazem.

English je lastoval delnice petih bank, katere je določil, da se vanje vložijo vloga skrahiranih družb in podjetij v njegovi jurisdikciji. Obtožen je, da je delil dohodke od bankrotnih pravnih s Chas. B. Thomasem, njegovim razsodnikom v bankrotnih zadevah, katerega je na nepostaven način imenoval sodnijskim upraviteljem in odvetnikom v bankrotnih zadevah. Neka produkcijska mlekarska zadruga, ki je bila dve leti v rokah Englisha in

Thomasa, je izgubila devetdeset odstotkov od svojega premoženja.

SENAT V NEVADI JE GLASOVAL ZA NOVO PROHIBICIJSKO POSTAVO.

Reno, Nev. — Zbornica je sprejela Scottovo resolucijo, ki določa, da se skliče ustavna konvencija držav, da predela osemnajsti amendent. Samo trije glasovi so bili oddani proti.

Senat je sprejel resolucijo soglasno.

OSOBNI VLAK SKOČIL RAZ TIR.

Stella, Neb. — Vlak števil. 105 na missouri-pacifični železnici je skočil raz tira. Pet železniških voz je zapustilo železniški tir. Nesreča se je zgodila na ovinku in nihče ni bil poškodovan, ker se nobeden železniških voz ni prekusnil.

Dr. Sunjatsen odpeljan iz bolnišnice.

Peking, 19. febr. — Dr. Sunjatsen, vodja kitajske revolucionarne stranke Kuomintang, ki je vsak dan slabši, odkar je bil operiran na jetrih, je bil večerj odpeljan iz Rockefellerjeve bolnišnice na glavni stan stranke, kateri se nahaja v bivšem stanovanju dr. Wellingtona Kooja. Premestitev so odredili njegovi somišljeniki, ki hočejo, da slavniti kitajski revolucionarni voditelj umre v njihovi sredi.

POLJEDELSKA KOLONIJA V KALIFORNIJI PONESREČILA.

Farmerji zahtevajo pomoč od državne zakonodajne zbornice.

Delhi Colony, Cal. — Druga kalifornijska državna kolonija — Delhi Colony — ni vspela. Farmerji so nezadovoljni in zahtevajo pomoči od državne zbornice. Najmanj \$250,000 je treba, da se izvrše potrebna dela.

Dozdaj je 48 farmerjev že zapustilo kolonijo.

Kolonijo zdaj pregleduje legislativni odsek, kateremu farmerji odprto in brez strahu pripovedujejo svoje trpljenje. Na pr. Charlie Stoop, človek, ki se ne straši dela in star šele 34 let, je prišel v Delhi s \$3,300. Naložil je svoj denar v farmi, poleg ima pa še na svojih 40 akrih vključenih \$3,200 dolga, dasiravno je delal na farmi od leta 1920. Njegova hiša je zelo majhna, pa tudi živeči je navajen slabo. Marsikateri mesec je izdal samo sedem dolarjev za gročarijo. Kljub temu ne more izhajati. Ravnotako zgodbo o trpljenju je povedal farmer G. C. Peterson legislativnemu odseku. Prevzel je 31 akrov in plačal akter po \$270. Na svoj svet je napeljal cevi za umetno namakanje zemlje. Aker ga zdaj stane \$475. Rad bi prodal svoj svet. Federalni banki je dolžan \$3,000, državi pa \$7,000.

Odsek je videl več praznih farmarskih hiš, kajti farmerji so zapustili svet in se podali drugam, ker niso mogli izhajati na njem.

Prva kolonija je bila ustanovljena pri Durhamu in se nahaja na najbolj rodovitnem svetu v dolini Sacramento. Ta kolonija je vspela.

DRAMA V DELAVSKI DRUŽINI.

Chicago, Ill. — Žena je nekako pred deset dnevi zapustila svojega soproga John Ledvora. Od tega dne se je Ledvora tolažil z žganjem.

Sosedje so pozvali policijo, ki je našla razbita okna, zamrznjene vodovodne cevi, ko je došla na lice mesta. V stanovanju ni bilo kuriva, ne živeža, oče je ležal sredi sobe pijan od žganja, trije otroci John, star 6 let, Frank, star 3 leta in Karolina, stara dve leti, so pa bili napoli zmrzjeni.

Policija je nabrala nekaj obleke, da je za silo oblekla otroke, kupila je tudi nekaj živeža, očeta je tudi nekaj živeža, očeta je pa odgnala v zapor.

DRUŽINSKA DRAMA.

Cresco, Iowa. — Willi Dunn je ustrelil svojega očeta in mater na njih domu, nakar je samokres obrnil proti sebi in sprožil. Vsi trije so mrtvi.

70 inozemcev deportiranih.

New Orleans, La. — V četrtek je bilo od deportiranih 70 inozemcev, ki so se vkradli v Zdrženo državo.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 6. aprila 1904.

Podporna Jednota

Izšlo 17. junija 1907, v izdavi štirideske.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cinkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jozs Zaverlnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

Martina Belesnikar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Francis A. Tancher, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krizmanec, 13111 Bennington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terrell, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Ambrosic, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross Kans., na jugozapad. Frank Klus, Box 399, Chisholm, Minn., na sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 818 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zaverlnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Zdržitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jolko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se nanašajo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NALOŽE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVAH, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naložijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priizvi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martina Belesnikar, Box 276, Barberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi z glasilom Jednota, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Mehiško mesto se pogreza.

Mexico City, 19. febr. — Glavno mesto Mehike se počasi podira. Inženirji so dognali, da se temelji večjih poslopij udajajo, dočim se pogrezanje velikih hiš lahko opazi v nekaterih delih mesta. "Excelsior" kliče v spomin prerokovanja starih azteških duhovnov, ki so pred več ko tristo leti napovedali, da udere zemlja v Mehiki dolini in voda zalije Spance za kazni, ker so onečastili temple in razbili malike Aztekov.

Novi boji na Kitajskem.

Sangaj, 19. febr. — V provinci Kwantung so ponovno izbruhli boji med četami generala Cen-Ciungmina in pristajši dr. Sunjatsena. Cete zadnjega so okupirale Tamsui blizu Vahova, kjer je Cenov glavni stan.

Vesti iz Jugoslavije

Smrtna kosa. — V Ljubljani je umrl dne 25. jan. v visoki starosti 81 let Josip Vrtačnik, veleposelnik, član Kmetijske družbe in dolgoletni župan občine Dole pri Litiji. — V Starem dvoru pri Radečah je preminul Anton Zavrl, posestnik.

Požar v Slov. goricah. — Pri sv. Benediktu v Slov. goricah je prošil mesec pogorela hiša posestnika J. Kukovca. Gasilna akcija je bila zaradi pomanjkanja vode zelo težavna. Kako je ogenj nastal, ni znano.

V vodnjaku ponesrečili. — V Presejru je te dni pri kopanju vodnjaka smrtno ponesrečil tesar Janez Zalokar iz Mengša. V globocini 12 metrov je z gramozom napolnil veliko železno posodo, nakar so jo zunaj čakačoji po žici potegnili navzgor. Ko je bila posoda že blizu vrha, se je utrgala žica in posoda z gramozom je Zalokarju padla na glavo. Nesrečni Zalokar je bil 36 let star. Bil je vester in štedljiv delavec. Šele pred par leti se je vrnil iz ruskega ujetništva.

Umrli v Ljubljani. — Josip Vrtačnik, bivši veleposelnik, 81 let. — Marija Majer, postrežnica, 61 let. — Terezija Jerman, vdova mitniškega paznika, 68 let. — Antonija Kranjc, žena orožnika, hiralka, 40 let.

Nov most čez Kolpo pri Sisku. — Pri Sisku so te dni pričela dela za izgradnjo novega mosta čez Kolpo. Fundiranje stebrov hitro napreduje. Gradbeno ministrstvo je za fundiranje dovolilo subvencijo v znesku 3.532.000 dinarjev.

Izseljevanje iz Jugoslavije. — Meseca novembra 1924. se je iz Jugoslavije izselilo 1614 oseb, med temi 1503 naši državljani (1084 moških in 419 žensk). Od skupnega števila naših izseljencev odpada na Slovenijo 61 moških in 419 žensk. Od skupnega števila naših izseljencev odpade na Slovenijo 61 moških in 21 žensk.

Promet na Donavi ustavljen. Pri Novem Sadu je Donava tako upadla, da je stanje vode prišlo pod ničlo. Že več desetletij Donava ni bila tako nizka. Med Vukovarom in Zemunom so vse ladje ustavile promet.

Potniki v stari kraj in emigrantje

iz starega kraja potujte preko

EMIL KISS BANKARJA

4th Ave. at 9th St., New York

Denarne posiljave — Dolaznik — Dinarji.

Hranilni oddelki. Javni notarski urad. Pisite za informacijo.

SLIKE IZ NASELBIN

Meadowlands, Pa. — Pri nas je že čez eno leto zaprtih več rogov, nekaj pa jih obratuje s polno paro, ali zaslutek za komaj zadostuje za vsakdanje potrebe. Povsod je preveč ljudi.

Tovarne v Canonsburgu in Washingtonu še precej dobro delajo, ali plače so zelo nizke in še delo se težko v njih dobi. Zato ne svetujem, da bi rojaki hodili sem iskat delo.

Toliko bolj pa bi želeli, da bi rojaki prišli dne 21. februarja ob sedmih zvečer v Miners dvorano, kjer bo društvo Janeza Krstnika št. 75 priredilo maskaradno veselico. Najlepše in najgrše maske dobe primerno nagrado. Dramsko društvo "Triglav" bo igralo igrjo "Dr. Hribar". Akoravno je to društvo še mlado in ni dolgo, ko je bilo ustanovljeno, vendar v splošnem delantni dobro igrjo, kar mi bo vsak potrdil, ki jih je kdaj videl na odru. — Anton Taučelj.

Chicago, Ill. — Predpustni čas se bliža koncu in tako se bliža

konec tudi raznim karnevalom in maskaradnim veselicam, katerih je bilo zadnje čase precejšnje število. Letošnja sezona, ako se ne motim, zaključuje v Chicagu dr. "Narodni vitezi" št. 39. S. N. P. J., katero priredi v soboto 21. feb. veliko maskaradno veselico v dvorani S. N. P. J.

Na mestu je, da se spregovori par besed o aktivnostih tega društva ne samo glede na vršitve svojih dolžnosti napram svojemu članstvu, pač pa vobče, posebno se glede na izobraževalni del in podpiranja raznih akcij, ki gredo za tem da se pomaga organizacijam, ki to delo vrše. Naše društvo samo sicer ne more vršiti tega dela, podpira pa tiste organizacije, ki streme za tem ciljem in vrše to nalogo. Lahko rečem, da je naše društvo med prvimi v Chicagu, ki se in to zelo liberalno odzove na razne prošnje in apele, ne samo glede podpore bolnim članom, pač pa tudi v druge svrhe. Ko je bila organizirana "Izobraževalna akcija J. S. Z.", je bilo to društvo med prvimi, ki se je odzvalo temu apelu in je še danes vključeno v njej. V minulim letu, ko je prišel apel od strani J. S. Z. za pokritje stroš-

kov, ki jih je imela z izdajanjem kampanjske literature pri zadnjih predsedniških volitvah, je društvo prispevalo \$25.00. V Ameriki je veliko društev, ki se rada ponašajo s svojo naprednostjo, ampak, kadar pride čas napredne ustanove faktično tudi podpirati, je pa seveda druga stvar. Takrat se tista naprednost kaj rada razblini v nič in izgovorov je na izbero. Društvo "Narodni vitezi" sicer ne oglašja svoje naprednosti, pokaže jo pa v dejanjih. In iz tega razloga, brez vsakega pretiravanja lahko trdim, da kar se naprednosti tiče, se naše društvo lahko prišteva med prva v tem oziru. Apelliram na čikaško napredno občinstvo, da se naše sobotne prireditve udeleži v obilnem številu in tako pokaže svoje simpatije društvu, ki je napredno in deluje po svojih najboljših močeh, da pravo naprednost v resnici tudi podpira. — Chas. Pogorelec.

Melstrand, Mich. — Pričakujemo spomladanske gorkote, ki je še daleč. Snega smo imeli in ga še imamo dovolj. Na 8. februarja je tu hudo padal dež skoraj celo noč in dan, kakor bi

bila prišla kuga nad sneg. Mišili smo, da ga ne bo več, pa smo se zmotili, ker drugače bi bilo kmalu več, kot ga je skopnelo.

Do meseca maja tukaj ne bo nič z delom. Po vseh kempah je zastoj in nihče ne dela. Hvala bogu in Majki Bistrički, imamo torej počitnice, delamo kratke čase pa snežene može. Včasih se zatečemo k pečlarju sosedu, kjer se tolažimo v zimskih večerih. Poskusimo zapeti včasih, pa ne gre: izgubili smo najboljše pevce. Jožek je šel po svetu, Lojzeta ni več in Andro je nesel trehuh za kruhom. Ostali smo sami "babjaki", kateri pa nismo za petje, ker nam glasu primanjkuje.

Ali je letos primanjlo koledarjev za oddaljene člane? Tu nas je pet članov, ki jih nismo dobili. Do tajnika ne moremo štirideset milj daleč po koledarje, zato mu priporočamo, da nam pošlje po pošti. Saj mialimo, da smo vsi vpisani v knjigi, oddaljeni kakor bližnji člani.

Za društvo št. 382 priporočam, da bolj gleda na bolnike. Poznam člana, ki je dobil podporo, pa bi se bil kmalu medtem naučil za tesarja.

Pozdrav čitateljem Prosvete. — Frank Placar.

(Po pravilih S. N. P. J. je vaša dolžnost, da javite simulanta, ako je član S. N. P. J. V obilnatni izdaji nismo mogli priobčiti dopisa radi pomanjkanja prostora. — Ured.)

Rockdale, Ill. — Samo še nekoliko dni nas loči od dneva, ko se bomo morali pričeti pokoriti za naše grehe. Toda dnevi se nam obetajo še prav prijetni, tako da bomo imeli med "pokoro" vsaj prijetne spomine na "dobre, stare čase". V tem smislu sem čital dopise iz raznih naselbin, kjer hočejo naši rojaki prirediti še kakšno predpustno zabavo, predno jih bo pust "pobodel".

Tudi v naši "Skalni dolini", kot pravijo Amerikanci, Rockdale, smo se odločili, da bomo obhajali še par "debelih" večerov, predno pride sedem suhih tednov. Izvrstna zabava se nam obeta za prihodnjo soboto zvečer. Tega dne se namreč hoče pokazati naš mladi pevski klub, ki je oddelek samostojnega podpornega društva "Planinski raj", česa se je pričel v teku enega leta svojega obstanka pod vodstvom svojega pevovodje, Rafkota Zupanca.

Iz prijaznosti so nam obljubili svoje sodelovanje tudi nekateri člani in članice cerkvenega pevskega zbora iz Jolietu, o katerem je bilo že večkrat slišati, da je skoraj neprekošljiv v proizvajanju svojega petja.

Ravnajoč se po geslu "safety first", smo preskrbeli tudi, da ne bo želodec preveč krulil ter s tem motil pevskih in plesnih točk.

V starem kraju smo včasih peli: "Pa mi ga žingamo, pa mi ga žagamo..." Tudi mi ga hočemo v soboto večer nekoliko "požagati", in zato se bomo zbrali na "žaganje" k našemu prijatelju Martinu Zagarju na Moen Ave., ki nam je dal v ta namen svoje prostore na razpolago za ta večer.

Kdor ne bo prišel, se bo kesal, toda prepzno! — S. Veseljak.

IZ PRIMORJA

Strašen samomor blaznika. — Ko je sedela 29. jan. zvečer družina 44-letnega Josipa Hareja iz Zalošč pri Dornbergu pri večerji, je hišnega gospodarja napadla hipna blaznost in mož si je v duševni zmedenosti zaril v prsi nož trikrat zaporedoma. Predno so mu mogli domači priskočiti na pomoč, je nesrečnice izdihnil dušo. Samomorilec je imel že večkrat prej napade blaznosti.

Smrt radi splavitve. Te dni je umrla v Trstu 24letna zasebnica Alojzija Jugovc iz Grete. Ženska, že mati treh otrok, je imela v kratkem zopet poroditi. Naglo naraščanje družine ji je povzročalo velike skrbi in zato je sklenila zatreti novo življenje, ki se je razvijalo pod njenim srcem. Ne da bi kaj črnila možu o svojem naklepu, je skušala splaviti. Pri tem ji je pomagala neka Hermina Rinaldi. Operacija se ni posrečila in Jugovcova je na poskusu splavitve nevarno obolela in po tridnevem trpljenju umrla v bolnišnici. Mož je prijavil zadevo policiji, ki je Rinaldi jevo aretirala.

nica razvnela, da je pograbil po svoji pesniški liri ter zapel:

Welche Schreckenstage!
Thraenen, Schmerz und Klage
Zeichnen ihre Spur,
Ringsum Zaehren thauen;
Doch in Franzens Gauen
Weint die Rebe nur.

Ko so zopet sedeli, je izpregovoril knez Volkonski: "Na neomejeno zvestobo svojih podani- kov največ greše suvereni! Ali vzlic tej zvestobi je včasih veliko patriotsko delo, obsekati staro dinastijo. Toda ostaniva pri svoji stvari, Andrej Francevič. Prišel sem tu sem v kraje, ki jih poprej nisem poznal, katerih še dandanes v naši Rusiji nihče ne pozna, niti učenjak pri knjigi niti kdo drugi! Nemalo pa se čudim, ko čujem vaše preprosto ljudstvo govoriti jezik, ki je gotovo soroden našemu jeziku. Kako je to ljudstvo? Ima kaj preteklosti? Ima kaj bodočnosti? Ima kaj učenjakov, kaj pesnikov, kaj filozofov? Se li sploh kdo zanima za pozabljeni ta narod? Ni li naravno, Andrej Francevič, da me je vse to zanimalo?"

"Rad vam pritrjujem, svetlost!"
"Reko se mi je, da se zanimате za ta narod vi in vaši prijatelji, da se dostikrat shajate in da bi bilo zame kaj poučno, če bi se smel včas udeležiti vaših shodov in vaših razgovorov."

"V tem pogledu ni zapreke, Sergej Semenovič!"

"Kadar boste imeli prvi sestanek, mi sporočite, Andrej Francevič!"

"Zanesljivo, svetlost!"

Takrat je vstal cesar Franc. Obed je bil končan. Vlada je stopil v cerkle-sobo, da bi ondi vsakega poyablenca oblagodil s posebnim nagovorom. Vse je hitelo v omenjeno sobo. Tudi Volkonski se je podvil, ker je etiketa zahtevala, da se je uvrstil med tiste, s katerimi je hotel cesar najprej govoriti. Pri slovesu je Smoletu še enkrat šepnil: "Da mi gotovo in zanesljivo sporočite!"

DESETO POGLAVJE.

Kardinal markeze Spina je sedel pri zajtrku. V Ljubljani je bil vedno nezadovoljen, zatorej je bil tudi ta dan prav slabe volje. V rdeči kardinalski svoji obleki se je odpravil k avstrijskemu cesarju k avdienci, katero si je bil v poseben namen izprosil. Tudi ta avdienca mu je ležala v kosteh ter pomnoževala njegovo čemernost. Bil je gospod, ki je rad živel v miru, ki ni maral opraviti imeti s skrbmi, katerih mu je poklic itak le malo nalagal. A tu v meglenem mestu ni imel mirnega življenja, pogrešal je mehkega laškega podnebja in visokih, temnih sob svoje palače v Bolonji, kjer je v somrak sanjnil in uganjal tisti dolce far niente, ki Lahu tako zelo ugaja. Vsega tega ni imel v Ljubljani, zatorej je bil čemer in aiten. Ko je srebrno skodelico dvignil k ustom, je menil, da je kava premalo sladka. Jezno je zaklical: "Margerita!"

Takoj je prihitela v izbo ženska, stara nad dvajset let. Bila je — po laškem okusu — lepa stvar, debela, da se je vse treslo na njej, in črni oči, da so se kar bliski vsipali iz njih. Pikanost rumenkasto-rjavega obraza je pomnoževala temna črtica črnih brkic pod nosom, kar Lah bi je tudi ljubilo pri svojih krasotah. Bila je snažno opraviljena, a krilo je nosila tako kratko, da sta koketno gledali izpod njega drobni nožici, drobni nožici v svetlordečih nogavkah. Ta Margerita je bila "nečakinja" kardinala Spine, nečakinja, kakor jo je imel tiste dni skoraj vsak kardinal na svojem dvoru. Pri markezu se ni bila dolgo časa. Najel jo je bil takorekoč za svoje bivanje v Ljubljani, ker se mu je bila prejšnja "nečakinja" skujala. Uprla se mu je bila ter ni hotela na mraz v severno mesto. Privadil se je je bil kakor pri mizi, ko mu je stregla, tako zvečer, ko ga je spravljala v posteljo. Tudi mu je znala pripravljati izvrstne kopeli, da si je umil noge ter krotil težko kri, če mu je silila v glavo, kadar je popil malo preveč sladkega kiantija ali pa dišečega vina, ki se rodava po temnozelenih gorah okrog bele Verone. Vsega tega je pogrešal v Ljubljani, in sam Bog zna, bode li Margerita postala vredna naslednica oni, ki ga v grdi nevhvalečnosti ni hotela spremljati na ljubljanski kongres! K drugim skrbem se je pridružil še ta, a priznati se mora, da je bila najglavnejša med skrbmi, ki so morale priletne kardinala!

(Dalje prihodnj.)

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

"Umejem, da se vam to čudno vidi, Andrej Francevič! In v istini je čudno! Ali v svoje opravičevanje bi vam vedel navesti nebroj razlogov. Prvi je pač ta, da se silno dolgočasim, in vi ste brez dvojbe take vere, da se ruski kavalir itak vedno dolgočasi, ker pri ljubem Bogu ni prav čisto za nič na svetu!"

"Delate mi krivico, Sergej Semenovič, ko mi podtikate tako sodbu!"

"Da jo imate, bi bila o večini ruskega plemstva pravična! Tako vam govori Sergej Semenovič Volkonski!"

In nadaljeval je: "Izredni nazori! Da živite na Ruskem, bi naleteli še ob obilo takih nazorov! Svojih ne prikrivam niti njega veličanstva, carju Aleksandru! Pa ostaniva pri stvari! Tu na vašem kongresu se torej dolgočasim. Kdo bi se ne dolgočasil pri ostudnem delu, ki ga izvršuje ta Metternichov kongres. Vidite, narod v Evropi so bili zopet zaspali; dandanes se prebujajo, in prvo, kar občutijo, je potreba, da obstrižejo, da obsekajo stare svoje dinastije. Čemu bi tajili, da je na njih strani pravica, pa tudi moč? Včas je največje patriotsko delo, obsekati staro, zanemarjeno dinastijo! Kakega mnenja ste vi, Andrej Francevič?"

"Čisto vašega mnenja, svetlost!"

"Dobro! Zatorej je tako grozno dolgočasno, gledati tega smečnega Metternicha, kadar buta s svojo glavo ob neapolitanski zid. Končno pa le zmagajo ideje, za katere se bori naš dobi Kapodistrija, dasi bi mu v praktičnem življenju ne dal v roke niti stotnije naših kozakov!"

Razvil mu je še nekaj svojih dekabristnih nazorov, za katere je pozneje knez Volkonski prenašal težke verige po sibirskih rudokopih, nato pa je zopet ponovil: "Vaše ime mi je naznanil kaplan Kutnar. In če se ne motim, sem govoril o tem z nekim profesorjem Zupanom! Da, da, mladi prijatelj, dolgčas je huda, huda bolezen!"

"Zakaj nimate s seboj svoje soproge, eksce-lenca!"

"Kaj mi če soproga? Da bi vedeli, Andrej Francevič, kako se ženimo mi Rusi, bi po naših soprogah nikdar ne povpraševali. Soproga! Dobimo jo v hišo, kakor dobimo kravico v hlev! Ničev!"

Da je Sergej Semenovič pri tisti priliki imel kaj domneve o bodočih svojih dneh, bi se bil moral dodna duše sramovati izgovorjenih trpkih besed! V temo sibirskih rudnikov ga je vrgla cara Nikolaja neizprosa volja; a to temo mu je razveseljevala ena sama zvezda. Ta zvezda je bila njegova žena, katere poprej ni mnogo više cenil od kravice v svojem hlevu! Ona pa je šla za njim po trnjevih stezah, katere je Rusija odkazovala svojim zločincem, in z njim je v vdanosti, katere je zmogla le ženska, delila vse bridkosti sibirskih ječ. Nekrasov ji je postavil bleščeč spomenik, žal, da ga spreten prelagatelj ni prestavil tudi v našo literaturo, ki ji drugače ne primanjkuje tujih, včas zelo nepotrebnih prevodov.

Tedaj je vstal cesar Franc.

V tistih časih so vladarji le redkokdaj javno govorili. Imeli so absolutno moč v svojih rokah in počenjali so, kar se jim je zljubilo. Pri tej priliki pa je knez Metternich priporočal cesarju, da naj povabljenec osreči s kratkim ogovorom, ker kaj takga posebno na meščanstvo prav ugodno vpliva. Pri obedu je torej cesar vstal ter izpregovoril:

"Najlepša čednost, ki diči državljana, je neomajna zvestoba do vladarja, danega mu od Boga. Ta kupa bodi posvečena vedno zvesti moji vojvodini Kranjski!"

Trčil je z grofom Sporkom, ki je kot guverner zastopal tudi vojvodino Kranjsko, na katero je poslal z najvišjo napitnico posebno močen šarek cesarske milosti. Vsi navzoči — nekaj izjem je seveda tudi bilo — so se kar tresli od velikega navdušenja ob tako milostivem vladarjevem odlikovanju, a župan ljubljanski je imel mnogo truda, da je zadržal povabljenec someščane, da niso zagnali lojalnega hrupa ob Francevi napitnici.

Tedanega poeta Henrika Costo pa je napit-

TRGOVSKE POSLOVODJE

— IN —

PRODAJALCE IN PRODAJALKE

POTREBUJE VELIKA REAL ESTATE DRUŽBA

Zdaj se nudi izredno ugodna prilika slovenskim prodajalcem, da se pridružijo našemu oddelku za prodajanje zemljišč, ki smo ga ravnokar pričeli. To je služba, ki ste jo iskali. Vi lahko zaslužite precej denarja, ker imamo dobro mesto za vas. Ako nimate aknžen, mi vas naučimo; pomagali vam bomo in z vami sodelovali z našimi izučeni in izkušeni trgovskimi poslovodji, ki vam bodo pomagali urediti kupčije. Pridite, da se o tem pogovorimo, zakar nam boste hvaležni.

Slovenske trgovske poslovodje potrebujemo za naša važna prazna mesta. Kar želimo je, da imate skušnje za trženje in delati kupčije s tuje jezike govorečimi prodajalci. To je brezmerno dobro plačana služba za zmogne upravnike. Pridite v naš okrajni urad, da se pogovorimo.

VPRAŠAJTE PO

divisional managerju Mr. JERRY WILLIGU

med 9. uro jutraj do 12. opoldne v distriktnem uradu.

KRENN & DATO

Edina agentura za posvetstvo mrs. Rockefeller-McCormick

3244 WEST 12th STREET, CHICAGO, ILL.

20 Histo novih 10 inč SLOVENSKIH \$5.00
COLUMBIA PLOŠČ za samo...
Mogoče se vam ne ponudi enaka prilika. Dvajset (20) pravih columbia slovenskih plošč, vse popolnoma nove, igrajo na obe strani, izbrane iz naše zaloge: 40 zbir, vsaka drugačna: muzikalčne, instrumentalne, pesne, eno- in dvospevi, narodne pesmi itd. Izvajane od slavni slovenskih umetnikov. Redna cena 75c vsaka ali več. Ne pošiljajte denarja, temveč nam pošljite samo vaše ime in naslov. Pošljite plemeniti, ko vam prinese ploščo \$5.00 in par centov za poštnino. Ne pisat po cenik, ker ga nimamo. Ampak mi pošljite, da 20 plošč, ki vam jih mi pošljemo, vas bodo popolnoma zadovoljile ali vam vrnemo vaš denar. Federal MAIL ORDER CORP., Dept. 255 — 414 Broadway, New York City.

NOVI PRAVILNO IZBRANI NAOČNIKI ZASTONJ

na poskušnje

1925
Ne pošiljajte denarja, na vzamemo oči, se dokler niste zadovoljni.
Jaz vam jamčim pravilno izbiro naočnikov. ali ne vzamem niti enega centa. Jaz sem prepričan 200,000 mož in žen, da je velika vrstina okvirjev najboljša, ki se imenuje "Dobrih Naočnikov" s izvrstnim okvirjem naj-

Pošljite ta kupon še danes.
Rithals Spectacles Co., Dept. F. L. 211, 1423-44-46 W. Madison St., Chicago, Ill.
Pošljite par naočnikov na 10-dnevno POSKUŠNJO ZASTONJ. Ako se mi bodo dopadli plačam potem \$5.00, ako ne vam jih vrnem, brez vsakih stroškov od moje strani.
Ime ..... Starost .....
Pošta .....
Ulica in št. ....
Box No. .... R. F. D. ....
Država .....

NAROČITE SI

Klobase iz pravega čistega mesa, prekajene z hickory lesom. V zalogi imam tudi fino suho meso: hrbti, pleča in rebra so 25c funt. Slanina in šunka pa po 30c funt. Poštnina prosta, hitite z naročili. — Anton Lipold, P. O., Naylor, Mo.

"HIS MASTER'S VOICE"
Prave, glasne VICTROLE
CENE
od \$22.50 do \$250.00.
Prave Victor plošče ali pa slovenske fine pianola-rolle, dobite pri nas. Pošljite po cenik.
IVAN PAJK,
24 Main St., Conemaugh, Pa.

ITALIJANSKE HARMONIKE
Mi izdelujemo in importiramo vseh vrst ročno delane ITALIJANSKE HARMONIKE

BUATTI SERENELLI & CO.
817 Biss Island Ave., Dept. 75, Chicago, Ill.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitat angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

imamo v zalogi slad, kmečji, sladkor in vse druge potrebščine. Poskušite in se prepričate, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren pust pri večjih naročilih. Pošljite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Bolečine
bodisi revmatične, nevralgične ali krči hitro olajšate, če rabite
SEVERA'S
GOTHARDOL
Izvrstno lokalno sredstvo za hrbtno hromost, okorelost in otrplost mišic. Imajte ga vedno pri rokah.
Cena 50 ali 60 centov.
Zahtevajte pri svojem lekarju.
W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

SLOVENKA.
Sama, išče službo pri slovenski družini. Sem srednje starosti, sposobna za vsako hišno delo. Plačam po dogovoru. Vse cenjene ponudbe je poslati na moj naslov: Amalija Hočevar, P. O. Box 463, Barton, Ohio. (Adv.)